

ԱԶԳԱՅԻՆ

Ազգային ժողովն երէկ իւր սովորական նիստն ըրաւ, ընդ նախագահութեամբ ամեն Ս. Պատրիարք Հօր և ատենապետութեամբ Արքեպիսկոպոս Ստեփան փան փաշայի:

Ինչպէս յայտնի է՝ խնդիրն սահմանադրութեան վերաքննութեան վրայ ըլլալով, արդէն նշանակեալ մասին՝ այն է կեդրոնական վարչական մարմնոց գործակալութեան վրայ երկար ու ջերմ վիճաբանութիւն եղաւ, և թէպէտ վերջնական որոշումը չորոշեցաւ, բայց այս անգամ բաւական պարզութեամբ մնաց առաջիկայ նստին, որ ըստ սովորութեան գումարի երկու շաբաթէն յետոյ:

Ս. Էջմիածնի վեհափառ Հայրապետը՝ Արմաշի բարեհաճութեամբ վանուց տպարանին համար 80 օխայ նորոգող տառեր շնորհեր, և միանգամայն ականակուա խաչ ընծայեր է՝ վարժարանին տնօրէն արժանապատիւ Տ. Ներսէս վարդապետի, հանդերձ օրհնութեան ու քաջալերութեան կոնդակաւ:

Նորին Սրբազան վեհափառութիւնը այսպէս կը քաջալերէ Արմաշի վանական պատուարժան Ուստն, որ արդարեւ անձնուիրաբար կաշխատարէ իշխութիւն Եկեղեցւոյ և իշահ Ազգին, և հետեւաբար արժանի է՝ յամենուստ քաջալերութեան և ձեռննորոգութեան:

Կարինէն եկող ճամբորդ մը լուր կուտայ մեզ, թէ Գղիի Եփրեմ վարդապետի սպանման խնդրոյն քննութիւնն աւարտեր է տեղական կառավարութիւնը, վճռելով թէ վարդապետը գինովութեամբ ճաթած մեռած է: Հետեւաբար իբրեւ բողոքողին անպարտ արձակուեր են՝ թէ՛ տաճիկ և թէ՛ հայ ամբաստանելոց ամենքն ալ:

Միւս կողմանէ կլեմք, թէ վարդապետին մարմինը քննող բժիշկը տեղեկագրեր են, թէ ինքնին կամ բնական մահուամբ մեռած չէ նա:

Արդ՝ կմնայ գիտնալ, թէ կարնոյ գերապատիւ Առաջնորդը՝ որոյ ներկայութեանը պիտի կատարուէր այս դէպքին քննութիւնը, գոհ եղած է յիշեալ վճռէն, և թէ՛ երբեք վերաքննութեան հարկ չկայ: Մի՛ գուցէ այլևայլ նկատմամբ թոյլ տրուի՝ խնդրոյն այս վախճանը տըրուելուն, և վարդապետ մը՝ առաջնորդ մը՝ սպանողն ու սպանման մասնակից կամ դրդիչ գտնուողները բողոքողին իբրեւ անպարտ արձակուին:

Ելումսից նորընտիր Հոգաբարձութիւնը տակաւին չէ կրցեր նկատ ընել, անգամայն մեծագոյն մասին հրաժարման

ու բացակայութեան պատճառաւ: Ս. Պատրիարքը թէն չէ ընդուներ հրաժարականներն, բայց հրաժարելոց չորսը կպնդեն եղեր:

Նախորդ հոգաբարձութիւնն աւարդէն բողոքողին դադարեր է պաշտօնավարութենէ, և հետեւաբար քննող կեդրոնական անտուկին կըլլայ՝ որ արդէն նեղ վիճակի մէջ կգտնուի, նորահաստատ քննչանուր տեղոց հաւաքման դործն դեռ չսկսած, և հին եղանակաւ ալ տուրք հաւաքելն դժուարացած ըլլալուն պատճառաւ:

Մեր ունեցած տեղեկութեանց նայելով՝ կեդրոնական անտուկը նոր պարտքեր պիտի ունենայ, և թէ անյատաղ տնօրինութիւն չըլլայ տրոց հաւաքման համար, և եթէ՛ ելումսից նորընտիր հոգաբարձութեան ամբողջացման դործն տակաւին յապաղի:

Խառն ժողովն չորեքշաբթի աւուր նշատին մէջ վերջապէս իւր վրայէն ծանր բեռ մը թօթափեց: Վանայ Պողոս վարդապետի վրայ եղած ամբաստանութեանց մէկ դիւաւոր մասին՝ այն է անհատականաց քննութիւնը՝ որով զբաղած էր բաւական ժամանակէ հետէ, չորեքշաբթի օրը վերջացոյց և մեծագոյն մասամբ վճռեց թէ Տ. Պողոս վարդապետ արդար ու անպարտ է անհատական ամբաստանութեանց մէջ, այսինքն թէ այս անուն վարդապետը, կամ այն անուն քահանայն չարաչար գանակոծելով նոցա մահուան պատճառ եղած ըլլալուն ծանր ամբաստանութիւններն՝ բողոքողին անհիմն են ու անտեղի:

Արդ՝ կմնայ ամբաստանութեանց միւս մասն՝ այն է պաշտօնական կամ հանրական ամբաստանութեանց քննութեան դործը, որոյ համար պէտք եղած տնօրէնութիւնը երկու շաբաթէն յետոյ պիտի ընէ Խառն ժողովն:

Կնորհաւորեմք զՊողոս վարդապետ՝ Խառն ժողովոյ ատենէն վերջապէս պարզերես դուրս ելնելուն համար, մաղթելով որ միւս մասին մէջ ալ այսպէս յաղթական հանգիստնայ:

Կնորհաւորեմք զԽառն ժողովն, այս պիտի ծանր բեռ մը իւր վրայէն թօթափելուն համար:

Կնորհաւորեմք նաեւ ամեն այն ազգայիններն՝ որոնք Խառն ժողովոյ ներկայացեալ խնդիր ունէին, բայց կմնար անտես՝ Պողոս վարդապետի խնդրոյն առաջնութիւն և ստիպողականութիւն տրուած ըլլալուն պատճառաւ ինչպէս հարկ և արժան էր:

Տ. Պողոս վարդապետ վաղը ազգային հիւանդանոցի մատրան մէջ հանգիստաւոր

Պատարագ պիտի մատուցանէ, ի խնդրոյ բաղմամբիւ վանեցւոց և հաճութեամբ ամեն Ս. Պատրիարք Հօր: Պատուարժան վանեցիք վաղը ըստ բաղմամբայ սովորութեան իւրեանց հացկերոյթ կուտան պատարագելոց:

Ակնունիմք, թէ քիչ օրէն Աղթամարայ կաթողիկոսական հինաւուրց խնդիրն ալ կվերջանայ: Այսօր կամ վաղը Բ. Դրնէն մայրաքաղաքս կհասնի՝ նախորդին սպանութեան համար Պատրիարքութեան եղած հարցման պաշտօնական պատասխանը. այսինքն թէ Խաչատուր Սըրբազան դեռ ևս ընդ կասկածանօք կհամարուի, թէ՛ ոչ: Ահա՛ այս խնդրոյն լուծմանէն կախումն ունի Աղթամարայ կաթողիկոսական խնդրոյն վերջնական լուծումն, և կլսեմք՝ թէ՛ Բ. Դրնէն գալիք պատասխանը բողոքողին նպաստաւոր և արդարացուցիչ է Խաչատուր Սըրբազանի համար:

Աչքեան մեծապատիւ Մ. Յակոբ Էփէնտի՝ 30 գաղղիական ոսկի նուիրեց ի նպաստ դաւառաբնակ կարօտ մերսոյնոց:

Նորին մեծապատուութիւնը երէկ փանոտեան վարժարաններն յայց ելնելով, բարեհաճեր է 40 գաղղիական ոսկի ընծայել ի նպաստ:

Երէկ ազգային ժողովոյ ունկնդրաց մէջ ալ տեսնուեցաւ Աչքեան Էփէնտի, և մինչև ցվախճան հետաքրքրութեամբ կեցաւ ի լուր ատենախօսութեանց:

Ս. Պատրիարք Հայրը վաղը Ս. Պատարագ կմատուցանէ Խաչիւտարի Եփէմիահայրէի Ս. Կարապետ եկեղեցւոյ մէջ, որոյ տօնախմբութեան օրն է:

Նորին Սրբազնութիւնը իմանալով, որ յիշեալ թաղի հրկիզեալ տեղերը շինուած առժամանակեայ խրճիթներն վար պիտի առնուին, և այս պատճառաւ աղքատիկ բնակիչք առաւել պիտի նեղուին, գրեթէ առ մեծապատիւ կառավարիչն Խաչիւտարու, որ բարեհաճի թոյլտուութիւն ընել տակաւին ևս. և միանգամայն շնորհակալութիւն մատուցեր է՝ աղքատասիրաբար արդէն բաւական գլխորութիւն տուած ըլլալուն համար:

Սերաստիոյ Առաջնորդ գեր. Տ. Պետրոս Ծ. վարդապետի համար՝ եպիսկոպոսական վկայագիր զրկուեր է Պատրիարքարան, վիճակին ազգային ժողովոց կողմանէ:

Բաղէշի առաջնորդական տեղապահ Տ. Ստեփան վարդապետ Արզումանեան՝ նոյն վիճակին առաջնորդ ընտրուեր է:

Սերաստիոյ վիճակին գաւառական ընդհանուր ժողովոյ կողմանէ երեսփոխան ընտրուելէ՝ Հայրենիք լրագրոյ խմբագիր Մելիքեան Մկրտիչ էֆէնտի :

Պէյօղլու Բանկայի, արժ. Տ. Ամբրոսիոս վարդապետի վերատեսչութեան տակ գտնուող Ռուբինեան երկսեռ վարժարանաց տարեկան հարցաքննութիւններն աւարտած ըլլալով՝ վաղը, կիրակէ, յուլիս 20, յիշեալ վարժարանաց պարգեւաբաշխութեան հանդէսը պիտի կատարուի :

Օրացոյց

Կրօն. ժողովը նկատելով որ Օրացոյցը համառօտութիւն մ'է Տօնացոյցի Հայաստանեայց եկեղեցւոյ և պատկեր նոյն տարուան տօնից և եկեղեցական երգեցողութեանց, հարկ դատերէ զայն պաշտօնապէս հրատարակել, որպէս զի ամեն խնամք լինի ի կարգաւորութիւն տօնից և պլոց, վերջանան և երբեմն երբեմն տեսնուած զանազանութիւնք յօրացոյցս, որ արդէն բաւական և իրաւացի առիթ կուտային հասարակաց գայթակղութեան և չփոթութիւն եկեղեցականաց, թէ ո՛ր օրացոյցին պարտին հետեիլ : Ըստ այսմ որոշեալ է Կրօն. ժողովն որ այսուհետեւ յանուն իւր հրատարակուի Հայոց պաշտօնական օրացոյցը և ինքը ում կամի յանձնէ յօրինման և տպագրութեան գործը : Բայց միշտ իրեն սեպհականելով տպագրութենէն յառաջ լինելիք քննութիւնն, սրբագրութիւնը և տպագրութեան հրամանը, ստորագրութեամբ իւր գիւնինն : Կրօն. ժողովը կառավարիչ նաև Խառն ժողովին որ առաջիկայ տարիէն սկսեալ մինչև հինգ տարի այսինքն 1876-1880 պաշտօնական օրացոյցի յօրինումն ու տպագրութիւնը երեմիա քահանային յանձնուի, սա պայմանաւ որ տարուէ տարի 8000 դահեկան հատուցանէ հաստատուն երաշխաւորութեամբ ի փոխարէն արտօնութեան իւրոյ, և անոր արտօնութիւնը երաշխաւորուի :

Եւ այդ 8 հազարը խնամողական սընտուկին յանձնուի, որ ծեր և անկարող եկեղեցականաց, աղքատ պրի երիցուհեաց և նոցա որդւոց զաւակաց պահպանութեան ու կրթութեանը յատկացեալ է :

Կառավարիչ գրեւ Բ. Դրան որ ոչ ումք թոյլտուութիւն լինի Հայոց օրացոյցի հրատարակութիւնը, նշանակելով նաև Երուսաղէմայ տպարանին արտօնութեան սահմանը, որ պաշտօնական օրացոյցին ճիշդ և նմանը պիտի ըլլայ և միշտ իւր թեմերուն մէջ արտօնութիւն պիտի ունենայ զայն ի վաճառ հանելու :

Արապկիրէն յունիս 25 թուով գրուած նամակէ մը կը գրեմք՝ հետեւեալ տեղեկութիւնները :

« 1. — Ասկէց ամիս մը յառաջ քաղաքէս մեկնեցաւ Ուլնեցի Տ. Դաւիթ վարդապետ դէպ ի Հէքիմ-խանու վանքը, որ քաղաքէս գրեթէ 3 աւուրց ճանապարհաւ հեռի է, և ուր կգտնուի եղեր Սոյ կաթողիկոսն ալ, և նա ինքն կանչեւ է եղեր զԴաւիթ վարդապետ : Սորա մեկնելուն վրայ շատ չանցաւ, Ակնայ քաղաքէն բնիկ վանեցի Տ. Մարգար-

եանց Ռոտանիկի եղբայր, և վարագայ վանուց միաբան Եղիշէ անուն վարդապետ մը եկաւ, և յիշեալ վանուց անունով 15 օրի չափ նպաստ հաւաքեց, և դէպ ի Խարբերդ ուղեւորեցաւ :

« Ուլնեցի Դաւիթ վարդապետի մեկնիլը՝ ցաւ պատճառեց ժողովրդեան բազմաց, որովհետեւ նա մեր քաղաքին մէջ գտնուած ատենը բաւական օգտակար եղաւ հասարակութեան, և միանգամայն անձնուրութեան ու ժողովրդասիրութեան ցոյցեր ըրաւ, որոնք անմոռանալի պիտի մնան :

« Արդ՝ տեղւոյս ժողովուրդը հովուի կկարօտի մեծապէս. հովիւ կպահանջէ՝ ժողովոց դիմելով, և ծանր սպառնալիքներ կընէ :

« 2. — Մայիս 25 ին, ազգային սահմանադրութեան տարեգարծի օրն ըլլալով՝ տեղւոյս Ս. Լուսաւորեայ վարժարանին մէջ հանդէս կատարուեցաւ ամենայն շքեղութեամբ : Դրան վրայ գոյնզգոյն ծաղիկներով և ուռենիի տերեւներով կամար կապուած էր, որոյ մէջտեղը դեղեցիկ կերպով նկարուած էր հայոց դրօշակը. նոյնպէս զարդարեալ էր ներքին կողմը ի հիացումն հանդիսականաց, որոց թիւը 500 ի մօտ էր, արական և իգական սեռէ : Հանդէսն սկսաւ ազգային քաղցրիկ երգերով. ասոնց յաջորդեցին մի քանի առննաբանութիւնք՝ որոց մէջ ամենէն սրտառուէն էր 12 տարեկան պատանի մը խօսածը. այս պատանին գլուխը կկրէր ծաղկահիւս պսակ մը, և ձեռքը ծաղկափունջ մը բռնած էր. այսոյժ ու վառվռուն պատանի մը՝ որ իւր աղդու խօսքերովն հանդիսականաց սէրն ու համակրութիւնը յինքն գրաւելով բոլուն ծափահարութեանց արժանացաւ, և հանդէսը ազգային երգերով վերջացաւ :

« Այս հանդէսը առաւել ևս շքեղ ու վայելուչ կըլլար, եթէ ընդարձակ դաշտավայրի մը մէջ կատարուէր : Սակայն այս առաջին անգամն ըլլալով՝ յոյս ունիմք թէ յաջորդ տարին առաւել շքեղ կերպիւ կկատարուի, բաւական է որ այս անգամ սկսաւ :

« 3. — Քաղաքիս մէջ ալ վերջին ժամանակներս Անձնուէր ընկերութիւն մը հաստատուեցաւ, և յոյս կայ թէ կյարատեւէ ու կարգիւնաւորի շնորհիւ և քաջակրթութեամբ Տիւլիէնեան մեծ Գովհաննէս էֆէնտիի. դարձեալ այս անձին շնորհիւ է գլխաւորապէս, որ Լուսաւորչայ վարժարանը կանդուն կմնայ : Ընկերութեան անդամաց թիւն առ այժմ 40 է, որք շաբաթական կիմարեն : Ձրի դասախօսութիւնք կըլլան, քերականութեան՝ թուագիտութեան՝ տաճկերէն լեզուի, և Հայ գեղագրութեան համար : Հինգ անգամէ բաղկացեալ հագաբարձութիւն մ'ալ կայ, որոց մէջէն ընտրեալ են համարակալ ու գանձապետ :

« Սոցա անուանք են՝ Գովհաննէս էֆէնտի Տիւլիէնեան, Մ. Զաքար էֆէնտի Տ. Աւետիսեան, Մ. Սարգիս էֆէնտի Քիրիշեան, Դեորդ էֆէնտի Յալըրճանեան և Յակոբ էֆէնտի Հաղարեան :

Հետեւեալ նամակը՝ որ Պաֆրայէն գըրուած է յուլիս 3 թուով, մասնաւորապէս կներկայացունեմք մայրաքաղաքիս հայ

տիկնայց և օրիորդաց, որք ընդհանրապէս զարդարանաց հետամուտ գոյով և փափկասէր, մինչև իսկ առանին խնամոց համար անփոյթ ու անհոգ կդռնուին :

... Խմբագիր

Տեղւոյս կանայքն ստանձնած են ընտանեկան առտին հոգ և զբաղմունք, բառին բուն նշանակութեամբ : Ամենայն աշարջութեամբ զայն կատարելէն ետքը, արխարար կմանակցին իւրենց արանց արտաքին գործառնութեանց, և առանձինն արհեստ և զբաղմունք ունին, որով կնպաստեն իրենց ընտանեկան կենաց անդորր և երջանիկ կացութեան :

Առաջին և զլիսաւորն է սոսայանկութիւնը, որ տեղւոյս կանանց ժրպէս և յարատեւ աշխատութեան շնորհիւ ըստ բաւականին հեռացած է նախնական դրութենէ, և հետզհետէ կատարելագործելու գովելի եռանդ մը կարծարծի իրենց երակներուն մէջ, որ զգալի է իրենց ամենօրեայ մրցումներուն մէջ. առ հասարակ մետաքսէ և մանածէ խառն ազնիւ շապիկներ, պատառակալներ, անձեռոցներ, ևւն կգործեն, զորս գունաւոր ծաղիկներով բաւական գեղեցիկ կնկարեն, մինչդեռ Հայաստանի շատ տեղեր ոչ թէ միայն կանայք զուրկ են այսպիսի արհեստներէն, այլ և արքն անգամ այս հարկաւոր արհեստը տակաւին նախնի դրութեան մէջ թողած են, և երբէք փոյթ չեն տանիր միւս քաղաքաց նման յառաջադիմելու՝ իրենց գործոց մէջ : Ասոնց զբաղմանց մին ալ շերամ՝ պահէն է, որուն մէջ բաւական վարժ և փորձ են. այս գործողութեան մէջ արգարե յայտնի կերելի իրենց մեծամեծ գիւտաւորութեանց՝ յաղթելու տոկուն աշխատասիրութիւնը, վասն զի տեղս թիթիկն իրենց նպաստաւոր վիճակի մէջ չգտնուելէն զատ խիստ քիչ ալ կգտնուի թէև, սակայն բնակիչք անփոյթ են յօգուտ շահու իրենանց գործածել : Ասոնցմէ զատ (քիչ բացառութեամբ) կպարապին նաև ծխախոտ տնկելու և փնջելու. տեղեակ են և կաշխատին պարտիզպանութեան շատ ճիւղերուն մէջ, որոնցմով բաւական շահ կարտադրեն իրենց ընտանեկան բարեկեցութիւնը յօրինելու համար. ցանկալի է մեզ որ Պաֆրայի ազգայինք, իգական սեռի այս բնական արհեստները աւելի զարգացնելու համար շուշանային իրենց աղջկանց գպրոցը անմիջապէս բանալ, որուն անմիջական և անհրաժեշտ կարեւորութիւնը արդէն իրենք ալ զգալով երկար բանակցութիւն ըրած և պէտք եղած միջոցները գրեթէ պատրաստած են :

Տեղւոյ Գ. Տ. Թօմայեան

... Խմբագիր

Վաղը՝ կիրակէ՝ 20 յուլիս՝ Իւսկ. Ս. Խաչի վարժարանը ժամը երեքէն մինչև հինգ տաճկերէն և հինգէն մինչև եօթն Հայ. գաղղ. և թուաբանութեան դասեր պիտի տրուին փափաքողաց, և ժամեօթին պիտի ատենախօսէ արժ. Տ. Վահան վարդապետ պարտիզպիցի. և նորա տտեւնախօսութենէն անմիջապէս վերջը խօսարան պիտի ըլլայ կարդալ խօսելու պայմանաւ. ո՛վ ոք և ըլլայ՝ կիրակիի վարժարանի և նորա օգտից և ընթերցասիրութեան վրայ կարող պիտի ըլլայ խօսելու : Սալմաթմարութի և Ղալաթիոյ կերակնօրեայ վարժարաններն ալ կրկին իւրենց շարունակութիւնը պիտի ընեն, արդէն հրատարակեալ ծանուցման համեմատ :

19 Յուլիս 1875

Քրիստոսոս Դ. Ղալաթեան

ԽԱՌՆ ԼՈՒՐԵՐ

Փարիզի օսմանեան դեսպան կարգեցաւ Շէրիֆ Խալիլ փաշա, արտաքին գործոց նախկին նախարարն :

— Պասրայի կառավարիչ կարգեցաւ Նասըր փաշա :

— Իզմիրի կուսակալ անուանեցաւ՝ փա-
րիզի օսմանեան դեսպան Ասի փաշա :

— Պաշտատի կուսակալութեան մէջ
թուպի կարգեցաւ՝ Էնկիւրիի նախորդ
Մէքթուպի Բաուֆի պէյ :

— Եֆէնիպազարի կառավարիչ կարգե-
ցաւ՝ Ճէպէլը-Ղարպիէի նախորդ կառա-
վարիչ Միւնիպ փաշա :

— Թէքիրտաղի կառավարիչ անուանե-
ցաւ՝ Սըվաղի կուսակալութեան երբեմն
կեդրոնական կառավարիչ Իզզէթ պէյ :

— Չորրորդ աստիճանի մէծիտիյէ
պատուանշան տրուեցաւ՝ Պաշտատի Իւ-
լէմաներէն Ապտ-իւլ-Պազի Էֆէնտիի :

— Օգոստոսիան Սուլթանը, ֆաշա-
րի Էմիրի առաջին որդւոյն՝ երկրորդ,
երկրորդ որդւոյն՝ երրորդ, և մայրաքա-
ղաքս գտնուող պաշտօնակալին երբոր-
որդւոյն՝ չորրորդ աստիճանի մէծիտիյէ
պատուանշան շնորհեաւ :

— Քաշիպիւնի պաշտօնակալին մօ-
տերս կմեկնի մայրաքաղաքէս, հետը
տանելով՝ օգոստոսիան Սուլթանին կող-
մանէ Էմիրին համար ընծայեալ պատմու-
ճանն ու ժամացոյցը : Պատմուճանը աֆ-
լուէ շինուած է, և օճիքն՝ թեւերն ու
քղանքը ազամանդներով զարդարեալ
են . նոյնպէս ժամացոյցը ականակուած է .
ասոնցմէ զատ դրօշակ մը կըրկուի, որ
կարմիր աֆլուէ շինուած, և ոսկեթելով
կիսաստղ մը բանուած է վրան :

— Բարձրապատիւ Եռսուֆ Իզզէտ-
տի և իւր ուղեկիցը մայրաքաղաքս
դարձան : Նորին բարձրութիւնը 350 իւ-
րա նուիրեր է՝ Կէլիպօլի վարժարանաց
աշակերտաց բաժնեւոր համար :

— Պաշտօնական յայտարարութիւն մը
կմերժէ՝ 3000 զէն վար եղող ամաւա-
նաց ալ զեղչուելու լուրը, զոր լրագրաց
ոմանք հրատարակած են . և կյաւելու
այս առթիւ թէ ո՛չ ոք պիտի մնայ ա-
ռանց պաշտօնի :

— Ափրիկէի եղբրքը գտնուող Զիլա
քաղաքը ուղղակի եդիպտական իշխա-
նութեան ենթարկող կայսերական հրո-
վարտակն՝ հրատարակեալ տեսանք այս
անգամ, որով յիշեալ իշխանութիւնը
պարտաւորեալ է այսուհետեւ 15 հազար
լիրա տարեկան մ'ալ վճարել ի փոխարէն
նորին :

— Սուլթանիյէ վարժարանին պարգե-
ւաբաշխութեան հանդէսը պիտի կատար-
ուի առաջիկայ երեքշաբթի օրը, ի ներ-
կայութեան բարձրապատիւ Եռսուֆ Իզ-
զէտտին Էֆէնտիի՝ մեծ Եպարքոսին և
այլոց նախարարաց :

— Մայրաքաղաքիս սպանիական դես-
պանը առաջին թարգմանին հետ շնորհա-
կալութեան դացեր է ծովային ու ցամա-
քային զինուորութեանց և ոստիկանու-
թեան նախարարաց, դեսպանատունը նո-
ցա ջանիւք վերջին հրդեհէն աղատեալուն
համար :

— Բուսէլի երկաթուղոյն բաժնե-
տոմսերուն վիճակահանութիւնը կըլլայ
այսօր, արքունի փողերանոցին մէջ :

— Վազըթ անուն տաճիկ լրագիրը
կառաջարկէ, որ թէ՛ առանց վկայագրի
եղող բժիշկները անուղղակի կերպիւ
բառնալու, և թէ՛ կառավարական գան-
ձուն նոր հասոյթ մ'աւելցունելու համար,
դեղ գրելու յատուկ գրոշմաւոր թղթեր

սահմանուն, կամ դեղագրոց համար
գրոշմը յատկանայ, միայն վկայագիր ու-
նեցող բժիշկաց տրուի, և դեղավաճառք
հասարակ թղթոց վրայ գրուած դեղերը
չլինեն ու ետ դարձունեն :

Այս տուրքը, կըսէ յիշեալ լրագիրը,
չատ արդիւնաւոր կըլլայ. և լրագրաց դը-
րոշմի տուրքը, որ լրագրաց նուազու-
թեան ու վնասուց պատճառ կըլլայ, շատ
ոչինչ բան մը կ'մնայ ասոր քով :

— Շամի առեւտրական դատարանին
նախագահ Բէրթէյ Էֆէնտի՝ որ ժամա-
նակէ մը հետէ հիւանդ է եղեր, մեռեր է :

— Շամէն հիւանդութեան պատճա-
ռաւ փախստեայ ընտանիք մը՝ գիւղի մը
մէջ հետը գտնուած կաղին սնտուկը բա-
ցած ատենը՝ կազը կրակ առեր, և ըն-
տանիքէն մէկը և օգնութեան հասնող
քանի մը մարդիկ զոհ գացեր են : Միշտ
զգուշանալ պարտին կազ գործածողները :

— Շամի և Անթիքի մէջ քօլէրայի
հիւանդութիւնը անհետանալու վրայ է :
Իսկ Համայէն արդէն բոլորովին անհետ
եղեր է :

— — — — —

Ռուսիոյ կառավարութիւնը տարին
2 միլիոն ռուպլի ծախք ունի, բոլոր
դեսպանութեանց ու հիւպատոսութեանց
համար : Գլխաւոր դեսպանք՝ որ կգրտ-
նուին Պոլիս, Պէրլին, Վիէննա, փարիզ ու
Լոնտոն, 70 ակն հազար ռուպլի տարե-
կան թոշակ կընդունին, բաց ի մայրաքա-
ղաքիս դեսպանէն՝ որոյ տարեկանը 200
հազար ռուպլի է :

— Գաղղիոյ կառավարութիւնն ալ օ-
տար երկրաց մէջ 29 դեսպան ունի, ո-
րոց համար 2 միլիոն 389 հազար ֆրանգ
կվճարէ : Բեդրսպուրկի դեսպանին տա-
րեկանը՝ 250, Լոնտոնինը՝ 200, Վիէննա-
յինը՝ 170, Պէրլինինը՝ 140, և մայրա-
քաղաքիս դեսպանինը՝ 110 հազար ֆը-
րանգ է :

Այս դեսպանութեանց համար 58 քար-
տուղար կայ, որոց՝ 5000 էն մինչև 25000
ֆրանգ տարեկան կըտրուի :

Յիշեալ կառավարութիւնը 26 ալ գըլ-
խաւոր հիւպատոսութիւն ունի, որոց հա-
մար կվճարէ 820 հազար ֆրանգ :

Հասարակ կարգի հիւպատոսաց թիւը
89ի կհասնի, և 1 միլիոն 727 հազար ֆր.
տարեկան կըտրուի : Ասոնցմէ զատ 16
ալ փոխհիւպատոս կայ, որք 2000 էն
մինչև 12000 ֆրանգ տարեկան կընդու-
նին :

Թարգմանաց համար ալ՝ 393 հազար
ֆր. թոշակ յատկացեալ է :

— Հնկաստանի մէջ թէ՛ բնիկք և թէ՛
գաղթականք անձկանօք կսպասեն Անդ-
ղիոյ գահաժառանգ իշխանին տեսու-
թեան, և երևելի քաղաքաց մէջ չըբդ
պատրաստութիւններ կըլլան . մինչդեռ
միւս կողմանէ Անդղիոյ մէջ հասարակա-
պետականք և այլ ընդդիմադիրք կը
գանգատին այս ուղեւորութեան յատ-
կացեալ ծախուց համար . և թէ՛ գոր-
ծաւորք մինչև իսկ դժգոհութեան ցոյ-
ցեր ընելու եղած են :

— Պեղծիոյ թագաւորը այս օրերս
Փարիզ կանցնի, ուր ժամանակ մը կե-
նալէն յետոյ Վիշի ջուրերը պիտի եր-
թայ :

— Հոլանտայի թագաւորն ալ փարիզ
կերթայ՝ իւր գահաժառանգին հետ :

— Մարոկիոյ մէջ վաճառականական
երկու ընկերութիւնք սնանկացեր են,
մէկը՝ 11/2, իսկ միւսը՝ 2 միլիոն ֆրանգ
պարտքով :

— Նիւ-Եօրքի մէջ ալ Տօնքան-Շէրմաթ
անուն ընկերութիւն մը սնանկացեր է,
1 միլիոն անդղիական լիրա պարտքով :

— Մօնաքօ քաղաքին խաղաքանին
(գումարխանէ) տնօրէնը՝ 4000 լիրա նուի-
րեր է ի նպաստ կարօտ ողողելոց Գաղ-
ղիոյ :

— Բեդրսպուրկէն յուլիս 15 թուով
քաջուած հեռագիր մը՝ մայրաքաղաքին
չըջակայ անտառաց այրին, մինչև նոյն
օրը հրդեհին շարունակելն, և ուրիշ կող-
մեր տարածելու երկիւղ լինելն կըյայտ-
նէ :

— Ինչպէս Գաղղիա՝ Անդղիա՝ Հուն-
գարիա՝ և Եւրոպիոյ ուրիշ կողմերը, նոյն-
պէս Իտալիոյ մէջ յորդ անձրևներ եկեր,
և մասնաւորապէս Թուրինի՝ Լոմպարտիոյ՝
և Վենետիկի մէջ բաւական վնաս պատ-
ճաւեր են հեղեղները . հինաւուրց ծա-
ռեր՝ հիմնախիւ, շատ ձիթենիներ՝ ջար-
դակոտոր, և բազմաթիւ հեռագրական
կայմեր առ ոչինչ եղեր են :

— Լոնտոնի Օսմանեան դեսպան Միւ-
զիւրիւս փաշա՝ որ Պէլճիա գնաց իւր
հրաժարագրերը մատուցանելու համար,
մեծ յարգանք ընդունուել է թագա-
ւորէն՝ պալատէն յատկապէս կառքեր և
պաշտօնակալ մը զրկուելով :

Պալքէսիքէն՝ յուլիս 15 թուով :

Երեք եղբորորդիք Հագգը, Մուս-
թաֆա և Բիզա միշտ ընկեր գտնուելով
չարագործութեանց մէջ կ'գտնուէին .
անցեալները Մուսթաֆայի մայրը կը
մեռնի, Հագգը և Բիզա իրենց ընկե-
րով սուգին չնայելով սովորութեանցը հա-
մաձայն պոռնիկ կին մի կ'փախցնեն ու կը
պահեն, իսկ Մուսթաֆա առանց անոնց
խորհուրդ հարցնելու կարճակէ կինը պահ-
ուած տեղէն . ասոր վրայ կատուելով Հագ-
գը և Բիզա՝ Մուսթաֆային տունը կեր-
թան ու կարեւոր խօսք մ'ունենալ ձեւ-
ցընելով վարկանշեն . Մուսթաֆա որ իւր
քրոջն ու քեռայրին հետ կընթեր, յան-
գէտս վար կ'իջնայ . այս մարդախոշոջ գա-
ղանները իրենց պատրաստի սուրբերով ան-
միջապէս վրան կ'յարձակին ու չորս տե-
ղէն վերաւորելով արիւնաթաթախ կթո-
ղուն հոն խեղճին դիակը . հիմայ ձերբա-
կալուած են երկուքն ալ և հարցաքննու-
թեան մէջ տակաւին կուրանայ Հագգը,
թէպէտ Բիզա աղատութեան յուսով խոս-
տովանեցաւ :

Պանտրմայէն՝ յուլիս 18 թուով :

Ամսոյս 9ին օրը Իւսրէֆին օլլու Ահ-
մէտ չալուշ անուն անձը նստած տունին
առաստաղէն չուան նետելով ինքզինքը
կկախէ . սա մէկ երկու անգամ իւր կնոջ-
մէն «պաշլըս» ըսուած ճակատի ոսկին
կուղէ փայտալաճառին ունեցած պարտ-
քը վճարելու համար . կինը կմերժէ և
Ահմէտ չալուշ յուսահատ իւր վիճակէն՝
այն օրը կինը բաղանիք կըրկէ և այդ սոս-
կալի անձնասպանութիւնը կգործէ :

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ

Յուլիս 15

Քօնստանտին	44-29
Սօսիէթէ ժէնէրալի բաժինը Անգլ. լիբ.	7-7
Քրէտի » » Օսմ. »	9,25
Երկաթուղեաց » » Քր. »	125,
Թրամուէյ » » Օսմ. լիբ.	3,
1865ի փոխառութիւն » » Քր.	555,
1865ի » » »	536,
1869ի » » »	275,
1872ի » » »	80,

Ի Լ Ա Ն

ՊԱՊԸ ՍԵՐԱՍՔԵՐԻ

Թօփիսանէի ամիրէ իշուն լիւզումի օւլան 167 թօնէլաթ սըճագ հաւա բիք թիմուրը իւլէ 140 թօնէլաթ սողուք հաւա բիք թիմուրը գարարը գաթիլէրինին թէմուզը բուսնին պիւրինճի սալը գիւնի վէրիլէճէկի ագտէմճէ իւան օլունմուշ իսէտէ, պաղը մուխապէրաթտան տօլայը եէվմը մէգքիւրտէ գարարը վէրիլմէյուպ թէէիսիր իթմիլ վէ մէգքիւր թիմուրարտան սըճագ հաւա բիք թիմուրընքն պէհէր թօնէլաթօը 600, վէ՛ սողուք հաւա բիք թիմուրընքն պէհէր թօնէլաթօը 1300 զրուշա թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ մահը մէգքիւրըն իկիրմի իքինճի սալը կիւնի գարարը գաթիլէրի վէրիլէճէկինտէն իթա իթմէկէ թալիպ օլանլարըն եէվմը մէգքիւրտէ տարը շուրայի աքքէրիյէ կէլմէլէրի :

17 թէմուզ 1875

Ասաքիւրի շահանէ Սարաճիսանէ անպարընա լիւզումի օլուպ միւնադասայէ գօնուլան երիւզ պին ատէտ պիւթիւն եաղը իսիարթա վէ Սէմալ վէ Պուլտուր սալթիլանընքն պէհէր ատէտի օթուզ պիր զշ իկիրմի պէշ փարայա օլարագ թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ թէմուզը բուսնին իկիրմի իքինճի սալը կիւնի գարարը գաթիլի վէրիլէճէկինտէն, իթա իթմէկէ թալիպ օլանլարըն եէվմը մէգքիւրտէ տարը շուրայի աքքէրիյէ կէլմէլէրի :

16 թէմուզ 1875

Իսիլմիա վէ իզմիտ ֆապրիքայի հիւմայունլէրի իշուն տէր սաատէթտէ թէս լիմ օլունմագ իւզըն միւնադասայա գօնուլան իքի պին սէքիւզ երիւզ գըյէ Պէնկալ չիլիտինին պէհէր գըյէսի 150 զշա օլարագ թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ թէմուզը բուսնին իկիրմի պիւրինճի վաւա զար իրթէսի կիւնիւ գարարը գաթիլի վէրիլէճէկինտէն, իթա իթմէկէ թալիպ օլանլարըն եէվմը մէգքիւրտէ տարը շուրայի Ասքէրիյէ կէլմէլէրի :

1875 թէմուզ 14

Իսկիլտար Ղուզըլունճուդի բարձանց վրայ 360 կանգուն օգրասուն և ընտիր դեմին մը՝ ծախու է :

Ուզողը կհրաւիրուի առ տնօրինութիւն լրագրոյս :

Տրապիզոնի ազգային վարժարանին համար, կառավարիչ մը կուզուի՝ որ միանգամայն եկեղեցական երաժշտութեան դասախօսութիւն պիտի ընէ :

Պատրաստութիւն ունեցողը՝ կհրաւիրուի առ տնօրինութիւն լրագրոյս :

Պօլսոյ և արուարձանաց վարժարանաց կամերեւելեաց տուներու մէջ հայ ու տաճիկ լեզուաց և թուարանութեան գասախօսութեան համար՝ պատրաստ կայ պարկեշտարար երիտասարդ մը :

Պէտք ունեցողին կներկայանայ՝ լրագրոյս տնօրինութեան միջոցաւ :

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱՆՈՒԹԻՒՆ
ՏՈՄԱՐԱԿԱՆՈՒՄԻՒՆ

ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ

ԱՇԽԱՏԱՍԻՐԵԱՅ

Արմէնի Գ. Կոստանթնուպօլիս

Բ. ՏԻՊ

Զմիւռնիա

Տպարարութիւն Տեղեկան

Կը գտնուի Կ. Պօլսոյ Չաքմազըլար փողոց Գալաֆեան եղբարց գրատունը, և Զմիւռնիա Տէտէեանց վաճառատունը, ի գին 28 ղշ :

ԱՆԻԾԵԱԼՆ

ՀԵՂԻՆԱԿ

ԱՐԲԱՅ

ԹԱՐԳԱՆԵՅ

Մ. ՄԱՐԻՐԵԱՆ

ՀԱՏՈՐԲ.

ԶՄԻՒՆԻՆԻԱ

Տպարարութիւն Տէրէեան

Կը գտնուի Կ. Պօլսոյ Չաքմազըլար փողոց Գալաֆեան եղբարց գրատունը, և Զմիւռնիա Տէտէեանց վաճառատունը, ի գին 12 ղուրուշ :

20ՀԳԼԻՐԻ

ՀԵՏԻՅԵ

Տաճկերէն լեզուին հմուտ նշանաւոր ազգայնոյ մը գրչէն ելած է՝ տաճկերէն լեզուին համար դիւրուսոյց ընթերցարան մը յիշեալ տնունով՝ որ բազմաթիւ օգտակարագոյն նիւթերու վրայ տեղեկութիւններ կպարունակէ հանդերձ պատկերներով, և միանգամայն կարեւոր խորատներ կաւանդէ : Կառավարիչ մը ազգային վարժարանաց տաճկական լեզուի յարգոյ ուսուցչաց, որ այս ընտիր ընթերցարանը տան ուսանողաց ձեռքը : - Գինն ալ աժան է, այսինքն՝ 5 ղրուշ, և կգտնուի ամեն հայ գրալաճառաց խանութներն ալ :

Ինսանա արիւզ օլան սըզը իլլէթի սողուքտան հասըլ օլմագ իսէտէ պուլ քէմիք իշնտէ հէնուզ պիր սարը սուտան իպարէթ օլուպ ֆագաթ պուլուն պաղըսը վագթը կէլմիլ վէ լայըզըլա թէմէլ թութմուշ վէ պաղըսը էթ իլլէ քէմիք արասընտա գալմըշ աղըրչա պաղաճա մալիւճէ օլունմագ վէ հըֆսըյա Ալահ թալիւա նուզուլ իլլէթիտէն վէ մէրագտան միւնադասատան արիւզ օլան եէլտէն պաղաճա լընըզ սողուքտան հասըլ օլան տօղուզ օն սէնէլ վէ տալի օլստա՝ երինէ չարէսի պուլունմագ վէ էօքսիւրիկէ վէ կէօքիւս թըքանըկընա պէլ կէլէլէլիլ վէ մագաթտա բէյտազ օլան սըզըլը մայասըլա մալիւճէ վէրմէք իւզըրէ սարըլըգտա քէսիր մէշնուր Ուստա Սիմօն պուլունուր Մահմուտ-Փաշա ճամիւսինին ալիուսունտա օրթատաքի գահվէտէ իքթիլա իտէնլէրին գահվէի մէգքիւրտէ կէլմէլէրի վէ իճապընա կէօրէ թարիֆ վէ էտփիլէսինին պագմագ իշուն պուլունտան աղտէմ իւան էթմիլ իսէտէ մէգքիւր իլլէթիլէրին իլալէսի իլիւն պուլ քէրրէ երինէ իւան իտէր :

Վէ սըզը իլլէթի 24 սաաթտա տըլարը չըգարըրմ վէ գասըզ իլլէթիին իճրասընտա պուլունուրուզ :

Գարնընաա պատուր օլան պիլ սանճը վէրիլ իսէ օնունտա իճրասընտա պուլունուրուզ : Ս.

Կի յրոսի ազնիւ և սննդարար գինին՝ որ մարմին և արիւն զօրացնելու և ստամոքսի ոյժ տալու համար, շատ անգամ փորձուած և շատ օգուտներ տեսնուած է, 5 էն՝ մինչև 20 տարեկան, և Անգլիանուպօլսոյ ազնիւ և մաքուր 2 էն մինչև 10 տարեկան, և ուրիշ քանի մը տեսակ զուտ և մաքուր գինիներ և խաղողէ քաղուած զուտ և պատուական օղիներ և մանիշակէ զուտ և մաքուր չինուած պատուական օղարակ՝ որ մարդու շատ օգտակար է, զմաճ շիշէնօրով և չափաւոր գիներով կը ծախուի Կ. Պօլսոյ Թահմիլ փողոց թիւ 9 մաղազան, և Բերա Պօմարէի դիմաց Գ. Քըլըճեանի մաղազան : ՕՐ մարքայով չզմուռածներն՝ երաշխաւորեալ չեն : Կգտնուի նաև՝ չայէ քաղուած ընտիր օղի և ճէթ՝ խիստ ընտիր տեսակէն :

PILULES HOLLOWAY

ԳԵՂԱՀԱՏՔ ՀՈՂՈՒԻՒՆ

Լեարգի, ստամոքսի, և աղիքներու ամեն տեսակ անկարգութեանց համար խիստ ընտիր է սոյն դեղահատը, նաև ջղային տկարութեան, ուժաթափութեան և տխրութեան համար. կը ջնջէ և անհետ կընէ ամեն տեսակ անչափաւորութեանց հետքերը : Սրտի և երկիւմանց վրայ օգտակար ազդեցութիւն մ'ունի. արիւնը մաքրելով նոցա խանգարեալ վիճակը կը կանոնաւորէ, և գրգռելով կենսական գործարանները կը զօրացնէ : Իւր դեղական մեծ ազդեցութեամբ սրտախանութիւն, կուժուութիւն, մաղձային հիւանդութիւններ, որովայնի մէջ լեցուած կազեր, գլխի ցաւեր կը վանէ. մարսողութիւնը կը չափաւորի, և մարմինը մաքրուելով բոլոր այն աղտեղութիւններէ՝ որ շատ անգամ զանազան հիւանդութեանց սկզբնապատճառ կըլլան, առողջ, ուժեղ, և բնական չիրքը կը գտնուի :

ONGUENT HOLLOWAY

ՍԱԳԱՆԻ ՀՈՂՈՒԻՒՆ

Մորթային հիւանդութիւնք և վէրք բուժելու մասին ունեցած պաշտամական յատկութեանցը չհաւասարիլ բնաւ ուրիշ դեղ մը. հին կամ նոր թունաւոր վէրքեր, ուռեցք, քաղցկեղ (շիրիփէնչէ), սրունից և ստեանց վէրքեր կամ բորբոքին կանցնին և կամ կաւանան. օգտակար է նաև հարքուխի, հազի, սրտի բարախման, մանաւանդ օղացաւ (եէլ) ըսուած հիւանդութեան : Իւր կազդուրիչ և զօրաւոր ազդեցութեամբ խոյլ (սըրաճա) հիւանդութեան ապականիչ զօրութիւնը ինչ աստիճան որ ըլլայ՝ կը դիմագրաւէ : Այս դեղերուն գործածութեան եղանակը նշանակուած է իւրաքանչիւր տուփի վրայ, որ կը գտնուի ամեն դեղավաճառներու քով, և մասնաւորապէս Պահճէ-գափու թաշ խանի կողմերը Պ. Գասապեանի դեղարանը՝ Նօ. 7՝ կը ծախուի : Աւելի առնել ուզողը կը հրաւիրուի առ հեղինակն առթոր Հոլլօուէի Ի. Լոնտոն Օքսֆորտ փողոց թիւ 555 :

ՊԱՅՄԱՆՔ ՓՈՒՆՁԻ

- 1.—Փունջը ԶՈՐԵՔԵԱՐԹԻ և ՇԱԲԱԹ օրերը կը հրատարակուի :
- 2.—Տարեկան բաժանորդագրին է միայն չորս արծաթ մէճիտ՝ կանխիկ վճարելի թէ՛ մալրաքաղաքիս և իւր արուարձանաց և թէ՛ գաւառաց համար :
- 3.—Վեց և երեք ամսոց համար ալ բաժանորդ կընդունուի :
- 4.—Տեղադրան ու գաւառական թղթատարութեան ծախքը խմբագրութիւնը պիտի վճարէ :
- 5.—Հատը 40 փարայ է, և կը գտնուի ամեն Հայ գրալաճառաց խանութները և ձեռքէ ծախողներու քով :
- 6.—Մանուցման տողը 3 ղրուշ է մէկ անդամի համար : Աւելի աժան կըլլայ աւելի անդամներու համար :
- 7.—Խմբագրութեան վերաբերեալ որ և է դիր ուղղելի առ Տնօրէն-Տէր Հ. Ս. Ալաճաճեան, Կ. Պօլսոյ Ալաճա-Համամ թալիլ խան միջին յարկ թիւ 19 :

ՏՆՕՐԵՆ ԵՒ ՏԵՐ

Հ. Ս. ԱԼԱՃԱՃԵԱՆ

ՏՊԱԳՐ. Ս. Դ. ՊԱՐՏԻՋՊԱՆԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿԵՐՔ Բիգա փաշա խան քիւ 3